Butikerna

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2026-11-06

Butikernas synpunkter på delbetänkandet Tillträdesförbud SOU 2026:48

Diarienummer Ju2026/01671

Butikerna är en samarbetsorganisation för branschorganisationer som företräder bagerier och konditorier, servicebutiker och bensinstationer, lek- och babybranschen samt bowlinghallar. I organisationen ingår Sveriges bagare & konditorer, Convenience Stores Sweden, Lek- och babybranschen samt SBF. Vi arbetar för bättre villkor för företagen inom dessa branscher. Trygga miljöer för företagare, medarbetare och kunder är en viktig förutsättning för verksamheterna.

Butikerna har tagit del av delbetänkandet Tillträdesförbud (SOU 2026:48) och lämnar följande synpunkter med utgångspunkt i de berörda branschernas förutsättningar.

Sammanfattning

Butikerna tillstyrker förslagen om att utvidga tillträdesförbudslagen till andra affärslokaler än butiker, införa en presumtion för tillträdesförbud efter relevant brottslighet, förändra riskbedömningen och möjliggöra tillfälliga tillträdesförbud.

Regleringen behöver ge ett sammanhängande och förutsebart skydd för verksamheter som kombinerar handel, servering och andra tjänster. För att reformen ska få praktisk betydelse behövs tydlig vägledning och rutiner som är enkla att använda även för mindre företag.

Bensinstationernas förutsättningar behöver särskilt beaktas. Tillträdesförbud bör kunna omfatta tydligt avgränsade pumpområden och andra utomhusytor där försäljning eller kundservice bedrivs. Regeringen bör klargöra i vilken utsträckning förslaget möjliggör detta och föreslå de kompletteringar som behövs.

Förutsättningarna för att låta tillträdesförbud omfatta uteserveringar och andra omedelbart anslutande verksamhetsytor bör förtydligas. Även självständiga, tydligt avgränsade öppna verksamhetsytor i exempelvis gallerior bör kunna omfattas.

Ett sammanhängande skydd för olika verksamheter

Avsnitt 4.3.3

Butikerna tillstyrker att lagen utvidgas till andra affärslokaler än butiker.

De branscher som Butikerna företräder omfattar såväl renodlad butiksverksamhet som verksamheter där handel kombineras med servering, service eller andra tjänster. Ett bageri kan ha både butik och kafé, en bensinstation kan förena drivmedelsförsäljning med butik och servering och en bowlinghall kan kombinera bowling med försäljning och restaurangverksamhet.

Utvidgningen ger bättre förutsättningar för ett sammanhängande skydd. Reglernas tillämpning bör vara förutsebar även när flera verksamhetsdelar bedrivs i samma lokal. I vägledningen bör det tydligt framgå hur sådana kombinationer ska hanteras, däribland bowlinghallar med tillhörande försäljning och servering.

Bensinstationernas utomhusytor behöver omfattas

Avsnitt 4.3.3 och författningskommentaren till 1 §

Butikerna anser att tillträdesförbud ska kunna omfatta tydligt avgränsade pumpområden och andra utomhusytor där en bensinstation bedriver försäljning eller kundservice.

På en bensinstation sker en central del av försäljningen utanför butiksbyggnaden. Ett skydd som begränsas till butikslokalen riskerar därför att bli otillräckligt. En person som förbjudits att gå in i butiken skulle fortfarande kunna återkomma till pumpområdet och där utsätta kunder, personal eller verksamheten för brott, trakasserier eller väsentliga störningar.

Utredningen öppnar för att vissa ytor utanför en affärslokals väggar kan anses tillhöra lokalen. Det behöver dock klargöras hur detta ska tillämpas på bensinstationers pumpområden och övriga verksamhetsytor. Det behöver också framgå hur drivmedelsförsäljning som bedrivs utan en anslutande butikslokal ska hanteras.

Att brott i anslutning till en lokal kan ligga till grund för ett tillträdesförbud innebär inte i sig att förbudet också omfattar den yta där brottet begicks. Den geografiska omfattningen behöver därför behandlas uttryckligen.

Regeringen bör inom detta lagstiftningsärende säkerställa att tydligt avgränsade verksamhetsytor för drivmedelsförsäljning kan omfattas och föreslå de kompletteringar som behövs. En förutsättning bör vara att verksamhetsutövaren disponerar ytan och att dess gränser tydligt kan uppfattas på plats och anges entydigt i beslutet. Förbudet ska vara proportionerligt och inte omfatta angränsande allmänna vägar eller passager.

Förebygg brott och allvarliga verksamhetsstörningar

Avsnitt 4.3.4 och 4.3.5

Butikerna tillstyrker den föreslagna presumtionsregeln och den förändrade riskbedömningen.

Tillträdesförbud kan bidra till att förebygga exempelvis stölder, skadegörelse, hot och våld samt trakasserier och väsentliga störningar av verksamheten. Skyddet för personal och kunder behöver beaktas tillsammans med skyddet för företagets egendom och möjligheter att bedriva verksamheten.

Den föreslagna ordningen ger bättre möjligheter att agera när ett tillträdesförbud är befogat.

Åklagarmyndigheten bör i samråd med Polismyndigheten ta fram nationell vägledning för en enhetlig tillämpning, bland annat av vad som innebär att verksamheten väsentligen störs. Vägledningen bör innehålla exempel som speglar olika verksamheter och försäljningsmiljöer.

Möjlighet att agera snabbt

Avsnitt 4.3.8

Butikerna tillstyrker att en polisman under de föreslagna förutsättningarna ska kunna meddela ett tillfälligt tillträdesförbud i samband med ett ingripande.

Ett snabbt beslut kan minska risken för att en person återkommer och utsätter personal, kunder eller verksamheten för nya brott innan åklagaren har hunnit pröva frågan. Möjligheten behöver fungera under hela den tid verksamheten bedrivs, även tidiga morgnar, kvällar, nätter och helger.

Berörda myndigheter bör inför ikraftträdandet säkerställa tydliga rutiner för hanteringen och informationen till företaget.

Andra tydligt avgränsade verksamhetsytor

Avsnitt 4.3.3 och författningskommentaren till 1 §

Författningskommentaren bör tydliggöra när uteserveringar och andra verksamhetsytor i omedelbar anslutning till en affärslokal kan omfattas tillsammans med lokalen.

Lagens tillämpningsområde bör också utvidgas till självständiga, tydligt avgränsade öppna verksamhetsytor i exempelvis gallerior. Verksamheter med likartade skyddsbehov

bör kunna få motsvarande skydd även när den egna försäljnings- eller serveringsytan saknar väggar.

Förbudets omfattning måste vara tydlig på plats och i beslutet. Gemensamma gångstråk och andra ytor som inte disponeras för den enskilda verksamheten bör inte omfattas.

Enkel tillämpning och uppföljning

För mindre företag är det särskilt viktigt att ansökningsförfarandet är enkelt och att informationen är lätt att förstå. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten bör inför ikraftträdandet tillhandahålla tydlig information om hur tillträdesförbud begärs, vilken dokumentation som behövs och hur företaget ska agera vid en överträdelse.

Det bör även vara tydligt vem som får företräda verksamheten vid en begäran om tillfälligt tillträdesförbud, så att möjligheten kan användas när företagaren själv inte är på plats.

Reformens tillämpning och effekter bör följas upp. Uppföljningen bör omfatta handläggningstider, beslut och överträdelser samt företagens erfarenheter av att använda reglerna. Så långt möjligt bör resultaten kunna följas efter verksamhetstyp och företagsstorlek. Uppföljningen bör särskilt belysa om verksamheter som bedrivs både inomhus och utomhus får ett ändamålsenligt skydd.

Butikerna

Martin Lundell
vd